

Nežná revolúcia

Ako som už spomínala, moji pamätníci buď nežijú alebo boli príliš mladí pamätať si Nežnú revolúciu. Poprípade boli prívrženci komunizmu, preto sa o tom neradi rozprávajú. Režim sa zmenil, ale ľudia ostali rovnakí ešte niekoľko rokov potom a niektorí sú takí doteraz. Mohol to byť dobrý režim, ak bol človek schopný za pár drobných udať susedov, či dokonca rodinu?

„A já jdu s nimi v masce mazáka,

a já jdu s nimi jako hajnej,

mne v knastu znají jako bonzáka

a v civilu jsem prostě tajnej.” (Karel Kryl, Synonymická)

Ale na opovrhovanie režimom, ani zverstvami ľudí, ktorí v ňom vystupovali, momentálne nie je priestor.

Po rokoch sa blížil deň, kedy sme mali byť znovu slobodní, kedy mala padnúť opona a nastať demokracia. Ironia z mojich slov je zjavná, pretože ani to, čo tu práve máme demokracia nie je. Po všetkých historických utlakoch, ktoré sme roky zažívali, ešte dlho nebudeme mať šancu zažiť pravú demokraciu. Pretože Slovensko je krajina, ktorá vždy nad sebou mala pevnú ruku vlády iných a tak sa aj ľudia chovajú. Presne preto mohla po Nežnej revolúcii fungovať jednak mafia a zároveň aj vykorisťovanie štátu. Ale to som znovu odbočila.

16. November 1989

V Bratislave sa zišlo približne 300 študentov, ktorí oficiálne požadovali školské reformy a akademické slobody, ale demonštrácia prerástla do širšej verejnej diskusie na Hviezdoslavovom námestí.

17. November 1989

V Prahe na Albertove sa zišlo 15-tisíc českých a slovenských študentov, aby si pri oficiálnom pietnom akte pripomenuli zatvorenie českých vysokých škôl nacistickým Nemeckom v roku 1939. Študenti niesli zástavy, spievali a skandovali heslá za zmenu politických pomerov. Nakoniec sa sprievod vydal na Národnú triedu, kde mu polícia z oboch strán odrezala cestu. Čelo sprievodu podávalo príslušníkom Zboru národnej bezpečnosti kvety a snažilo sa pokojne diskutovať. Po ôsmej hodine sa však situácia otočila a polícia brutálne zakročila. Demonštrantov bili obuškami, zatýkali a zvyšok násilím rozohnali. Ľudia sa však nezľakli, naopak, zdvihla sa vlna nevôle a do ulíc ich v nasledujúcich dňoch vyšli státisíce.

Dni po 17. Novembri

Študenti začali spolupracovať s hercami, disidentmi a všeobecne s ľuďmi. Začali protesty, generálny štrajk aj to známe štrnganie kľúčmi - pretože režimu (nielen u nás) odzvonilo. Manifestácie spredvádzali vystúpenia domácich umelcov, členov Charty 77 aj exilantov. Pre mňa bol najkrajší záznam koncertu Karla Kryla z Václaváku, kde predniesol to svoje čarovné: "Ahoj občani!" a zároveň spomenul, že najkrajšie preňho bolo čítať v Mníchove v podchode napísané "Karle Kryle, už neryjeme držkou v zemi!"

Mloci počas Novembra '89 na výklenku pri Mestskom úrade (fotografia z koncertu 30 rokov slobody(16.11.2019))

Nadšenie však veľmi rýchlo opadlo, boli sme slobodní, ale zároveň sme sa viazali novými rozhodnutiami, ktoré sme už museli spraviť sami. A to nášmu ľudu robí občas problém aj teraz. Ľudia sa nezmenili, len si prezliekli kabáty. Zachovalo sa to, že ak niekto nevyhovoval, prostě zmizol. Alebo ho očiernili a spoločnosť ho zvrhla. A preto sa držím len jedného(vzhľadom na obdobie tesne po '89):

"Demokracie rozkvétá,

byť s kosmetickou vadou,

Ti, kteří kradli po léta,

dnes dvojnásobně kradou." (Karel Kryl, Demokracie)

Ale aby som splnila tému a vedela si aspoň trochu predstaviť ako na tom bol Prešov, trochu som pootravovala ľudí a dostala som jednoduchú odpoveď : „Boli sme štrngať, museli sme, lebo kto nešiel bol "zradca", čiže to bolo viac menej dobrovoľne na silu. Môj muž ako železničiar, keď bol doma, tak nešiel, lebo to bolo proti jeho presvedčeniu, ale keď šli na vlaku, tak trubili, keď prechádzali mestom. My sme šli z roboty, bola strašná zima, takže sme drkotali nielen kľúčmi, ale aj zubami. A tak sme si vydobili tvrdý kapitalizmus.”

Fotografia z manifestácii v Prešove 1989

Zdroje:

<https://soda.o2.sk/pribehy/najdolezitejsie-momenty-neznej-revolucie/>

<https://www.google.com/amp/s/presov.korzar.sme.sk/c/amp/22258864/fotograf-kalensky-prve-dni-revolucie-v-presove-boli-rozpacite.html>